Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An tSraith Shóisearach, 2023

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Staidéar Gnó

Comhleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Míniú ar shiombal an nóta mhínithe

Nóta mínithe	**Úsáid**
✓n	Faisnéis bhailí (n marc)
0	Gan aon mharc bronnta. Freagra mícheart nó neamhleor.
	Leathanach feicthe ag an scrúdaitheoir / faisnéís neamhbailí.
OF	Tuilltear marcanna de thoradh fhigiúr an iarrthóra féin.
[	Freagra farasbairr nó cuid de fhreagra. Bronnadh marcanna in áit eile.

Roinn A	90 marc

Freagair gach ceist.

Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

Ceist 1

Sa phíchairt thíos taispeántar caiteachas agus coigilteas mhuintir Uí Mheachair do mhí Mheán Fómhair.

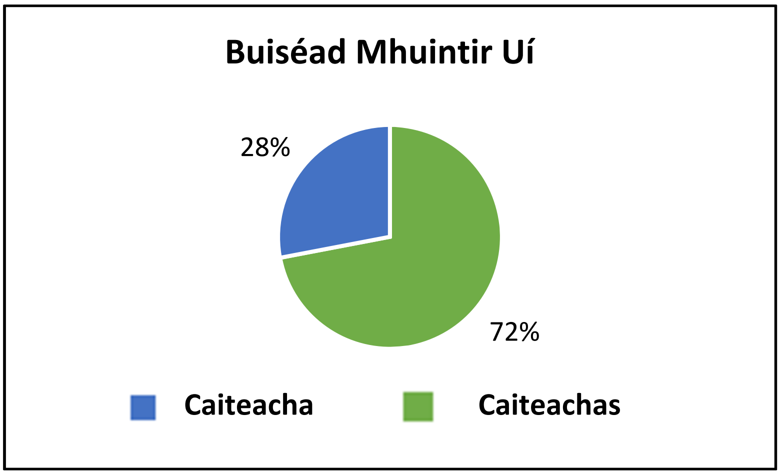

(i) Más é €5,400 an t-ioncam iomlán do mhí Mheán Fómhair, ríomh an méid airgid a choiglíonn muintir Uí Mheachair. Scríobh an freagra sa spás atá curtha ar fáil dó.

Freagra	Obair
€ 1,512.00	5,400 x .28 = €1,512 **1m** **1m** **1m**

(ii) Liostaigh **trí** ghnáthfhoinse ioncaim teaghlaigh. **3m**

1.Pá/Tuarastal/Ragobair
2. Sochar Cuardaitheora Poist/Íocaíochtaí Coimirce Sóisialaí
3.Sochar Linbh
4.Pinsean
5. Coimisiún

Ceist 2

Úsáid tic (✓) le léiriú cé acu an sampla de Thaighde Príomhúil (Allamuigh) nó de Thaighde Tánaisteach (Deisce) é gach ceann díobh seo thíos. (Tá ceann amháin díobh comhlánaithe duit.)

	Príomhúil (Allamuigh)	**Tánaisteach (Deisce)**
Ceistneoir a chur amach	✓	
Suirbhé ó dhoras go doras a dhéanamh	✓	
Tuairiscí agus staitisticí a léamh ar líne		✓
Fócasghrúpa	✓	

Ceist 3

Comhlánaigh an sliocht seo thíos as Nóta Creidmheasa a d'eisigh Cúram Peataí Monty Teo.

LÍON	**TUAIRISC**	**CÓD**	**PRAGHAS AN CEANN**	**IOMLÁN €**
20	Cróite Madraí	DK100	100	2,000
	Cúis: Damáistithe faoi bhealach			
			Iomlán (gan CBL san áireamh)	2,000
	Carraeireacht Íoctha E & MG		Lascaine thrádála @ 10%	200 **2m**
			Fo-iomlán	1,800 **1m F.F.**
			CBL @23%	414 **2m F.F.**
			Iomlán (CBL san áireamh)	2,214 **1m F.F.**

Ceist 4

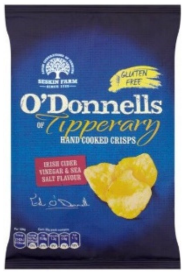

Fiontraí as Tiobraid Árann is ea Éamonn Ó Dónaill.
Ón mbliain 2007 déanann sé criospaí as prátaí a fhásann sé ar a fheirm féin.

Mínigh an téarma fiontraí.

Duine a sheasann chun tosaigh, a bhunaíonn gnó, a fheiceann bearna sa mhargadh agus a mbaineann leas aisti, a ghlacann riosca pearsanta agus airgeadais sa tsúil go ndéanfar brabús.

e.g. Fiontraí é Ed O Donnell a dhéanann criospaí i dTiobraid Árann.

Ceist 5

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** cheart atá ag tomhaltóirí agus iad ag siopadóireacht ar líne.

1.	An ceart chun cúitimh/aisíocaíochta/athsholáthair/deisiúcháin i gcás earraí lochtacha.
2.	An ceart chun d'intinn a athrú/ cealú / tréimhse shuaimhnithe 14 lá.
3.	An ceart go mbeadh na sonraí pearsanta go léir a úsáidtear ar líne slán/sábháilte.
4.	An ceart chun aisíocaíochta i gcás earraí moillithe nó i gcás nach ndéantar earraí a sheachadadh.
5.	Eolas tar éis ceannaigh ní mór duit cóip a fháil den chonradh sínithe/den fháltas nó den dearbhú/ údarú/ orduimhir do cheannacháin.

Ceist 6

Cóirthrádáil Fyffes
€1.99 an kg

Neamh-chóirthrádáilFyffes
€1.39 an kg

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis a gceannódh tomhaltóir táirgí Cóirthrádála, ó tharla go bhfuil táirgí Cóirthrádála níos costasaí. curtha in oiriúint ó thecai.ie

1.	Cuireann trádáil chóir chun cinn pá cóir agus feabhsaíonn/méadaíonn sé sin an caighdeán maireachtála d'fheirmeoirí/do tháirgeoirí/d'oibrithe
2.	Cuireann trádáil chóir chun cinn coinníollacha córa oibre agus feabhsaíonn/méadaíonn sé sin an caighdeán maireachtála d'fheirmeoirí/do tháirgeoirí/d'oibrithe
3.	Earraí ardchaighdeáin/De chaighdeán níos airde a mheasann custaiméirí a thugann luach ar airgead/ lena dtugtar níos mó sásaimh don tomhaltóir
4.	Tá an trádáil chóir níos fearr don timpeallacht mar go gcuireann sé chun cinn táirgeadh earraí inbhuanaithe/an talmhaíocht.

Ceist 7

Comhardaigh an cuntas bainc seo a leanas agus tabhair anuas an t-iarmhéid ag deireadh na míosa.

Dr		**Cuntas Bainc**			Sr
Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán
2023		€	2023		€
Bealtaine 1	Iarmhéid t/a	450	Bealtaine 9	Tuarastal	465
16	Díolacháin airgid thirim	640	23	Ceannacháin airgid	345
			(1m) 31	Iarmhéid t/s	280 **(1m)** **F.F.**
		1,090 **(1m)**			1,090 **(1m)**
1/6 (**1m**)		280 **(1m)** **F.F.**			

Ceist 8

Sampla d'fhiontar cultúrtha is ea Féile Ealaíon na Gaillimhe agus bíonn sí ar siúl i mí Iúil. San áireamh i gclár na féile bíonn saothar Éireannach agus idirnáisiúnta ar ardchaighdeán, a chuimsíonn amharclannaíocht, ceol, coiméide, amharc-ealaíona, ceoldrámaíocht, taispeántais sráide, damhsa, plé agus coiméide.

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis a bhfuil an fiontar cultúrtha tábhachtach sa tsochaí.

1. Mothú mhórtas pobail a mhéadaíonn/a fheabhsaíonn folláine
2. Turasóirí a tharraingt chuig ceantar áitiúil, rud a mhéadaíonn sreabhadh airgid
3. Fostaíocht a chruthú le haghaidh ceantair áitiúil, rud a mhéadaíonn an caighdeán maireachtála do mhuintir na háite.
4. Cuirtear fostaíocht ar fáil i gceantar áitiúil, rud a mhéadaíonn spiorad an phobail
5. Cabhraíonn sé leis an gcultúr/le traidisiúin (ón am atá thart) a chur chun cinn/imeacht áitiúil a urrú i.e. Féile Ealaíon na Gaillimhe

Ceist 9

(i) Comhlánaigh an cumasc margaíochta thíos leis na gnéithe atá ar iarraidh**.**

1. Táirge	**2. Praghas**
Cumasc Margaíochta	
3. Promóisean	**4 Áit**

(ii) Tabhair breac-chuntas ar chúinse **amháin** ba chóir do ghnólacht a chur san áireamh agus cinneadh á dhéanamh aige faoin áit a ndíolfar a tháirge/sheirbhís. **(3m)**

Nádúr an táirge/ an cineál táirge, i.e. an lobhann an t-earra?
Spriocmhargadh/Ionad nó nádúr an spriocmhargaidh m.sh. déimeagrafaic/ aois/ioncam/réimsí spéise
Costas iompair an táirge.
An cainéal díolacháin ceart a roghnú le húsáid i.e, ar líne

Ceist 10

Ainmnigh **trí** chineál árachais a d'fhéadfadh teaghlach a cheannach.

1. Mótar/Carr/Veain/Feithicil
2. Teach/Teach Cónaithe/Foirgnimh/Réadmhaoin
3. Sláinte
4. Peata
5. Taisteal
6. Déadach

Ceist 11

Mínigh dhá bhuntáiste a bhaineann le gnólacht as bheith ag athchúrsáil.

1. Laghdaítear costas amhábhar, rud a mhéadaíonn brabúsacht.
2. Féadann an athchúrsáil cabhrú le cultúr dearfach a chothú san áit oibre, rud a chuireann le meanma foirne níos fearr.
3. Deontais a fháil/rochtain a fháil ar dheontas mar shampla deontas a fháil le haghaidh painéal gréine.
4. D'fhéadfadh an chuideachta a gcuid táirgí athchúrsáilte a úsáid, rud a laghdóidh costais ghnó.

Ceist 12

Mínigh **dhá** chúis a ndéanann Éire trádáil le tíortha eile.

1. Cistí a ghiniúint le híoc as allmhairí
2. Margadh intíre beag, tugann an trádáil idirnáisiúnta rochtain do ghnóthais na hÉireann ar mhargadh mór.
3. Earraí/seirbhísí a fháil nach bhfuil ar fáil sa tír/ rogha níos mó do thomhaltóirí mar shampla, ola, caife, bananaí.
4. Comhardú na n-Íocaíochtaí/An Trádáil a fheabhsú.
5. Rochtain ar earraí níos saoire in áit iad a dhéanamh sa tír.
6. Tógann sé ioncam go hÉirinn trí chaidreamh trádála le tíortha eile agus cuireann sé borradh faoin ngeilleagar.
7. Cruthaíonn sé Fostaíocht a mbaineann an Rialtas tairbhe dhíreach aisti tríd an gcánachas.

Ceist 13

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a léiriú cé acu fíor nó bréagach atá gach ceann de na ráitis seo thíos.

	Fíor	Bréagach
Ba cheart go mbeadh cuspóirí agus spriocanna na cuideachta san áireamh i bPlean Gnó.	✓	
Éilíonn an rialtas go gcuirfeadh gach cuideachta Plean Gnó ar fail.		✓
Ba chóir sonraí faoi iomaitheoirí na cuideachta a bheith i bPlean Gnó.	✓	

Ceist 14

In 2023 tá comóradh 50 bliain á dhéanamh ar bhallraíocht na hÉireann san Aontas Eorpach.

Tabhair breac-chuntas ar bhuntáiste eacnamaíoch **amháin** agus ar bhuntáiste sóisialta **amháin** a bhaineann Éire as bheith ina ball den Aontas Eorpach.

Buntáiste eacnamaíoch: Rochtain ar an Margadh Singil/ An Bloc Trádála is mó ar an domhan/soláthraíonn do shaorghluaiseacht earraí/seirbhísí/caipitil/saothair/ déanann sé Éire níos tarraingtí don Infheistíocht Dhíreach Choigríche (IDC).
Buntáiste sóisialta: Cosaint Tomhaltóra níos fearr do Shaoránaigh na hÉireann/níl aon táillí fánaíochta ag saoránaigh na hÉireann /Rialachán AE le saoire aithreachais/Íosphá/ Féadann saoránaigh Éireannacha cónaí/ oibriú / staidéar a dhéanamh i dTír AE ar bith gan víosaí/ Cárta Sláinte Idirnáisiúnta na hÉireann a chabhraíonn le daoine i dtíortha AE le cuairteanna ospidéil/leighis.

Ceist 15

Ba mhaith le Máire teilifís chliste a cheannach. Tá praghas €1,000 ar an teilifís ba mhaith léi a cheannach.
Chonaic sí an t-eolas seo a leanas ar www.ccpc.ie.

Iasacht Bhainc
Iasacht Phearsanta €1,000 **Aisíocaíochtaí 12 mhí @ €87.24**

Tá sé beartaithe ag Máire an iasacht a fháil ón mbanc.

Ríomh an t-ús agus costas iomlán na teilifíse do Mháire ón eolas a thugtar thuas.

Cé mhéad a íocfaidh Máire ar an teilifís san iomlán?	**€ 1,046.88 3m**
Cé mhéad úis a íocfaidh Máire?	**€ 46.88 3m F.F.**

Obair:
12 x 87.24 = 1,046.88 agus 1,046.88 – 1,000 = 46.88
1m 1m 1m 1m 1m 1m F.F

Roinn B	180 marc

Freagair na 3 cheist go léir.

Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

Ceist 16

(a) Tá Máirtín Ó Riain 18 mbliana d'aois agus tá sé díreach tar éis an Ardteistiméireacht a dhéanamh. Tá súil aige dul ar an gcoláiste i mí Mheán Fómhair chun staidéar a dhéanamh ar Chuntasaíocht.

Tá post páirtaimseartha aige san ollmhargadh áitiúil. Teastaíonn uaidh airgead a shábháil chun cabhrú le costais an choláiste.

(i) Mínigh **dhá** cheart agus freagracht **amháin** atá ag/ar Martin mar fhostaí. **(9m)**

Cearta
1. Chun conradh fostaíochta.
2. Pá cóir lae a fháil as lá cóir oibre.
3. An t-íosphá a fháil ar a laghad.
4. Oibriú i dtimpeallacht shábháilte agus fholláin.
5. Ballraíocht a ghlacadh i gceardchumann.
6. Sosanna le linn uaireanta oibre/teidlíochtaí saoire.
7. De réir RGCS-tá sé de cheart ag Martin go mbeadh a chuid sonraí pearsanta slán.
8. Déileáil chomhionann a fháil, le meas agus dínit.
Freagracht
1. Bheith macánta agus iarratas á dhéanamh ar phost.
2. Comhoibriú le comhfhostaithe.
3. Cloí le beartais na cuideachta agus le nósanna imeachta comhaontaithe sula nglactar gníomhaíocht thionsclaíoch.
4. Aird a thabhairt ar réadmhaoin an fhostóra.
5. Lá cóir oibre a dhéanamh as pá cóir lae.
6. Gan faisnéis rúnda a nochtadh.

Ba mhaith le Máirtín dul ar saoire lena chairde ag deireadh an tsamhraidh. Tá spéis aige, freisin, ríomhaire glúine a cheannach a bheadh úsáideach agus é ar an gcoláiste i mí Mheán Fómhair. Taispeántar a dhá rogha thíos:

Rogha 1	**Rogha 2**
Saoire sa Spáinn €450	Ríomhaire glúine €450

Shocraigh Máirtín an ríomhaire glúine a cheannach.

(ii) Sainaithin an costas airgeadais agus an deischostas a bhaineann leis an rogha a rinne

Costas Airgeadais:€450 **3m**
Deischostas: Saoire sa Spáinn **3m**

(b) Bhí Máirtín ag obair san ollmhargadh áitiúil. **(9m)**

Tugadh an t-eolas seo a leanas duit maidir lena thuarastal:

Seachtain oibre	39 uair	Uaireanta a oibríodh:	45 uair
ÍMAT:	20%	Ráta pá san uair:	€10
ÁSPC:	4%	Ráta ragoibre:	Am go leith
MSU:	2%	Creidmheas Cánach:	€34

(i) Úsáid an t-eolas thuas chun duillín pá Mháirtín a chomhlánú thíos.

Ainm	Martin Ryan	**Uimh. na seachtaine**	16
UPSP	2284381GA	**Dáta**	26 Aibr 2023
Bunúsach	€ 390 **1m**	ÍMAT	€ 62.00 **2m F.F**
Ragobair	€ 90 **1m**	ÁSPC	€ 19.20 **1m F.F**
		MSU	€ 9.60 **1m F.F**
Pá Comhlán	€ 480 **1m F.F**	**Asbhaintí Iomlána**	€ 90.80 **1m F.F**
		Pá Glan	€ 389.20 **1m F.F**

Obair:			
Bunúsach agus Ragobair	ÍMAT agus Creidmheas Cánach	ÁSPC	MSU
39x€10=€390 6 x €15 = €90 €390 + €90 = €480 **F.F**	€480 x .20 = €96 **F.F** €96 - €34 = €62 **F.F**	€480 x .04= €19.20 **F.F**	€480 x .02 = €9.60 **F.F**

Oibríonn Máirtín go deonach lena chlub CLG áitiúil i rith an tsamhraidh.

(ii) Sainaithin **trí** thairbhe a bhaineann Máirtín as bheith ag obair go deonach lena chlub CLG áitiúil, Raonaithe an Chnoic. **(6m)**

1. Cabhraíonn sé leis bheith páirteach sa phobal agus d'fhéadfadh go ndéanfadh sé cairde.
2. Cabhraíonn sé le Martin scileanna nua a fhorbairt/taithí nua a fháil.
3. Rud éigin ar féidir leis a chur ina CV.
4. Tugann sé mothú folláine/sásaimh phearsanta.
5. Neartaíonn sé a cheangail leis an bpobal.

(iii) Déan idirdhealú idir fostaíocht **agus** saorálaíochas le haghaidh Martin. **(2m)**

I gcás na fostaíochta íoctar as obair a dhéanamh. Ní thugtar íocaíocht do shaorálaithe.
Tá difríochtaí i gceist freisin maidir le Am/Conradh/Spreagadh/Brabús.

(c) Ullmhaíonn club CLG Raonaithe an Chnoic buiséad sreabhaidh airgid gach bliain.

(i) **Comhlánaigh** an buiséad sreafaí airgid thíos ó na sonraí seo a leanas:

Caiteachas Measta:

- Ceannacháin; Meitheamh €172, Iúil €58, Lúnasa €135
- Trealamh nua; Meitheamh €450
- Costais riaracháin; Meitheamh €20, Iúil €26, Lúnasa €18 **(25m)**

Buiséad Sreabhaidh Airgid Raonaithe an Chnoic				
Sonraí	Meit hea mh	Iúil €	Lúnasa €	Iomlán (Meitheam h- Lúnasa)
Fáltais				
Deontas	250	250	250	750
Tiomsú Airgid	150	350	250	750
Fáltais Iomlána	400	600	500	1,500
Íocaíochtaí				
Ceannacháin	172 **1m**	58 **1m**	135 **1m**	365 **1m**
Trealamh nua	450 **1m**			450 **1m**
Riarachán	20 **1m**	26 **1m**	18 **1m**	64 **1m**
Íocaíochtaí	642 **1m**	84 **1m**	153 **1m**	879 **1m**
Airgead glan	(242) **1m F.F**	516 **1m F.F**	347 **1m F.F**	621 **1m F.F**
Airgead tosaigh	**175**	(67) **1m F.F**	449 **1m F.F**	175 **1m**
Airgead deiridh	(67) **1m F.F**	449 **1m F.F**	796 **1m F.F**	796 **1m**

(ii) Bunaithe ar an mbuiséad sreafaí airgid thuas, cén chomhairle a thabharfá don chlub faoina staid airgid dheiridh i mí an Mheithimh? **(3m)**

Comhairle: Seachain easnamh ag deireadh mhí an Mheithimh tríd na híocaíochtaí as an trealamh nua a dhéanamh ina ngálaí thar roinnt míonna/ Faigh rótharraingt bhainc/
Beartaigh tionscnamh breise tiomsaithe airgid le haghaidh mhí an Mheithimh/ Déan iarratas ar dheontais nua/féach timpeall sna siopaí le haghaidh margaí níos fearr/
Moilligh/ Laghdaigh/ Cuir siar íocaíocht as ceannacháin i mí an Mheithimh. Iarr tréimhse chuí cairde.

Ceist 17

Baineadh an comhardú trialach seo a leanas as leabhair Cupán Eco Teo ar an 31/12/2022, deireadh a bhliana airgeadais.
Is é an scairchaipiteal údaraithe ná 600,000 gnáthscair ar €1 an ceann.

Comhardú Trialach de chuid Cupán Eco Teo. mar a bhí ar 31/12/2022		
	€	€
Díolacháin		268,600
Ceannacháin	121,000	
Carraeireacht isteach	9,000	
Stoc 01/01/2022	14,000	
Árachas	6,600	
Fógraíocht	42,400	
Tuarastal	52,000	
Solas agus teas	15,000	
Foirgnimh	274,000	
Trealamh	92,800	
Airgead	21,600	
Díbhinní a íocadh	9,200	
Féichiúnaithe	20,000	
Creidiúnaithe		14,000
Rótharraingt bhainc		7,000
Iarmhéid brabúis agus caillteanais 01/01/2022		48,000
Scairchaipiteal eisithe		340,000
	677,600	677,600

Tugtar an t-eolas seo a leanas freisin: Stoc 31/12/2022: €25,000 Dímheas: Foirgnimh 2% Trealamh 20%	€274,000 **1m** x .02 **1m**= €5,480 €92,800 **1m** x .20 **1m**= €18,560

(a) Comhlánaigh an Ráiteas Ioncaim de chuid Cupán Eco Teo. don bhliain dar críoch 31/12/2022. **(18m)**

Ráiteas Ioncaim de chuid Cupán Eco Teo. don bhliain dar críoch 31/12/2022			
	€	€	€
Díolacháin			268,600
Lúide costais díolachán			
Stoc 01/01/2022		14,000	
Ceannacháin		121,000	
Carraeireacht isteach		9,000	
		144,000	
Lúide stoc 31/12/2022		25,000	119,000
Brabús Comhlán			149,600
Lúide Speansais **1m**			
Árachas		6,600 **1m**	
Fógraíocht		42,400 **1m**	
Tuarastal		52,000 **1m**	
Solas agus Teas		15,000 **1m**	
Dímheas ar Fhoirgnimh	5,480 3m **F.F**		
Dímheas ar Threalamh	18,560 3m **F.F**	24,040	
Speansais Iomlána			140,040
Glanbhrabús **1m**			9,560 **2m FF**
Lúide Díbhinn Íoctha			9,200 **1m**
			360
Suimigh Iarmhéid brabúis agus Caillteanais ar 01/01/22 /Cúlchistí oscailte			48,000 **1m**
Iarmhéid B&C 31/12/22/ Cúlchistí deiridh/brabús/tuilleamh coinnithe **1m**			48,360 **1m FF**

(b) Ullmhaigh an Ráiteas ar Staid an Airgeadais do Chupán Eco Teo. mar a bhí ar 31/12/2022. **(24m)**

Ráiteas ar Staid Airgeadais Cupán Eco Teo. mar a bhí ar 31/12/2022			
	Costas	Dímheas	Glanluach de réir na leabhar
Sócmhainní Seasta 1m	€	€	€
Foirgnimh	274,000 **1m**	5,480 **1m FF**	268,520 **1m FF**
Trealamh	92,800 **1m**	18,560 **1m FF**	74,240 **1m FF**
	366,800	24,040	342,760
Sócmhainní Reatha **1m**			
Airgead	21,600 **1m**		
Féichiúnaithe	20,000 **1m**		
Stoc deiridh 31/12/22	25,000 **1m**	66,600	
Dliteanais Reatha/Méideanna creidiúnaí dlite laistigh de 1 bhliain 1m			
Creidiúnaithe	14,000 **1m**		
Rótharraingt Bhainc	7,000 **1m**	21,000	
Caipiteal Oibre 1m			45,600 **1m FF**
Glansócmhainní Iomlána 1m			388,360 **1m FF**
Maoinithe ag: 1	Údaraithe	Eisithe	
Gnáth-scaircaipiteal eisithe €1 Gnáthscaireanna	600,000 **1m**	340,000 **1m**	
Iarmhéid Brabúis & Caillteanais 31/12/22/ Cúlchistí deiridh/ Tuilleamh coinnithe		48,360 **1m OF**	
Caipiteal in Úsáid 1m			388,360 **1m FF**

(c) Tá Cupán Eco Teo. ag iarraidh síneadh mór a chur leis an bhfoirgneamh atá acu.

(i) Mol foinse oiriúnach airgeadais amháin a d'fhéadfadh Cupán Eco Teo. a úsáid chun an síneadh sin a mhaoiniú. Tabhair cúis le do fhreagra.

Foinse oiriúnach airgeadais: Iasacht fhadtéarmach / Deontas / Scaireanna / Cúlchistí **(2m)**
Cúis: (4m) 1. Ní mór go mbeadh comhthaobhacht/urrús ag gabháil le hIasacht Fhadtéarmach, tá sé níos sine ná 5 bliana gan chaolú ar rialú.
2. Déan iarratas ar Dheontas, foinse airgeadais é sin atá os cionn 5 bliana agus nach gá a aisíoc ach a thagann le coinníollacha.
3. Is féidir le Cupán Eco Ltd €260,000 a ardú trí scaireanna breise a eisiúint. I gcaitheamh 5 bliana & ní bheadh orthu ús a íoc ar an bhfoinse sin airgeadais
4. D'fhéadfadh Cupán Eco a chuid cúlchistí/tuillimh choinnithe féin a úsáid le cabhrú leis an tionscadal méadaithe a mhaoiniú. Ní gá dóibh iasacht a fháil ná ús a íoc, ní mhaolaítear rialú, nó ní gá aon urrús.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** thairbhe eacnamaíocha a bhaineann rialtas na hÉireann as an rath atá ar chuideachtaí amhail 'Cupán Eco Teo.' **(6m)**

1. Gineann sé níos mó fostaíochta, rud a chuireann le laghdú ar laghdú ar Íocaíochtaí Coimirce Sóisialaí agus níos mó cánach ioncaim le bailiú ó oibrithe.
2. Bailítear níos mó Cánach Corparáide/C.B.L agus méadaíonn sé sin Ioncam an Rialtais.
3. Cruthaítear cultúr fiontraíochta i nGeilleagar na hÉireann, rud a mhéadaíonn líon na gcuideachtaí nua. Beidh ioncam rialtais méadaithe mar thoradh ar seo.
4. Níos mó fothairbhí a ghineann fostaíocht, rud a chuireann le hioncam méadaithe.

(iii) "Coincheap is ea freagracht shóisialta chorparáideach trína ndéanann gnólachtaí agus eagraíochtaí eile a bhfreagrachtaí sóisialta agus comhshaoil a chomhtháthú ina ngnáthimeachtaí gnó agus déantar cinntí gnó agus ceisteanna inbhuanaitheachta níos leithne á gcur san áireamh.'' – An Rionn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta, Eanáir 2023.

Tabhair breac-chuntas ar **dhá** fhreagracht shóisialta atá ar Chupán Eco Teo. i leith an phobail áitiúil. **(6m)**

1. Tacú le carthanais áitiúla le ranníocaíochtaí airgid/Tacú le carthanais a roghnaigh fostaithe na cuideachta.
2. Imeacht/grúpa pobail áitiúil a urrú.
3. Fostaíocht áitiúil a thabhairt nó soláthraithe áitiúla a úsáid áit is féidir.
4. Gan truailliú / plúchadh tráchta/ Tacú leis an aeráid sa cheantar áitiúil.

Ceist 18

Is í an Phríomh-Oifig Staidrimh a dhéanann tomhas ar bhoilsciú in Éirinn.

(a) Agus an t-eolas a thugtar thíos á úsáid agat, freagair na ceisteanna a leanann é.

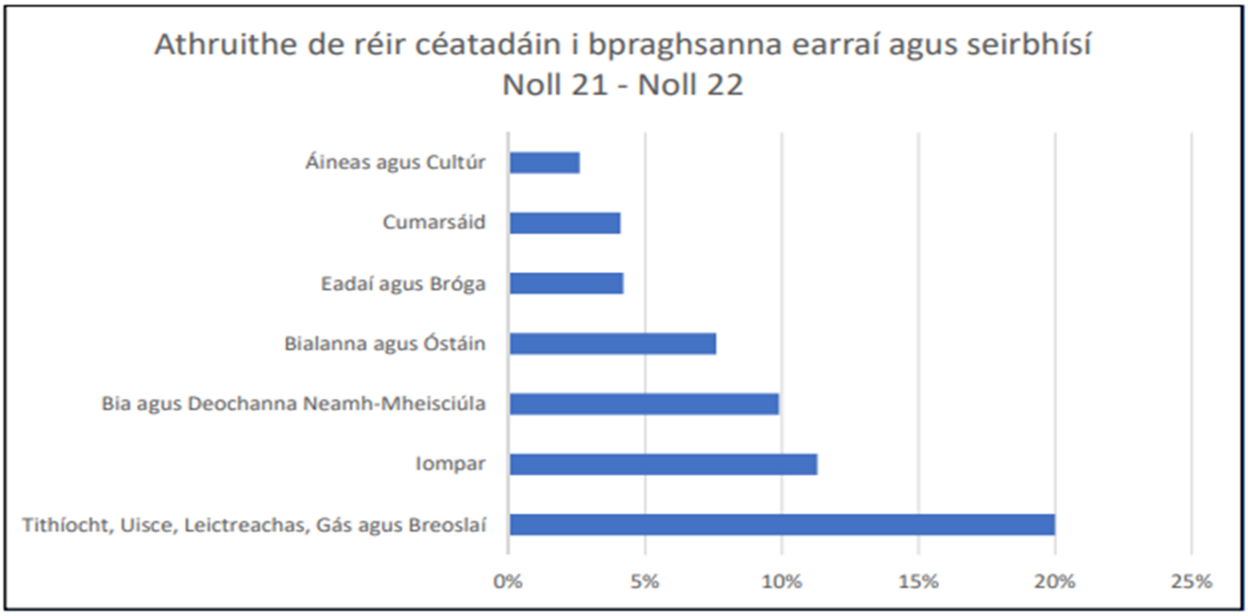

curtha in oiriúint ó cso.ie

(i) Sainaithin cé acu catagóir earraí agus seirbhísí ina léirítear an méadú is mó ar phraghas. **(5m)**

Tithíocht, Uisce, Leictreachas, Gás agus Breoslaí

(ii) Breac síos tomhas oifigiúil an bhoilscithe in Éirinn. **(3x1m)**

Innéacs	Praghas	Tomhaltóra

(iii) Mínigh tionchar amháin a d'fhéadfadh a bheith ag leibhéal boilscithe atá ag ardú ar dhuine aonair agus ar gnólacht i do cheantar áitiúil. **(4m)**

Duine aonair: Laghdaíonn sé cumhacht caithimh duine/ níos lú airgid le caitheamh/ deacrachtaí le billí a íoc
Méadú ar chostas maireachtála, rud a laghdódh caighdeán maireachtála duine/
Féadann sé athruithe a dhéanamh ar bhuiséad duine/Strus pearsanta a mhéadú/ dul i bhfeidhm ar fholláine.
Gnólacht i do cheantar áitiúil
D'fhéadfadh go mbeadh sé riachtanach praghsanna earraí agus seirbhísí a ardú/D'fhéadfadh nach mbeadh gnólacht chomh hiomaíoch agus praghsanna ag dul in airde/ Féadann sé tionchar a imirt ar bhuiséid gnólachta.
Méadú ar chostais agus bíonn ar ghnólachtaí a gcuid praghsanna a mhéadú m.sh. Costais bhreosla níos airde le híoc ag cuideachta bus áitiúil agus bíonn uirthi táillí custaiméara a ardú dá bharr/ Cuireann éiginnteacht, luaineacht le laghdú ar infheistíocht chaipitiúil.

(b) Apple iPhone 14

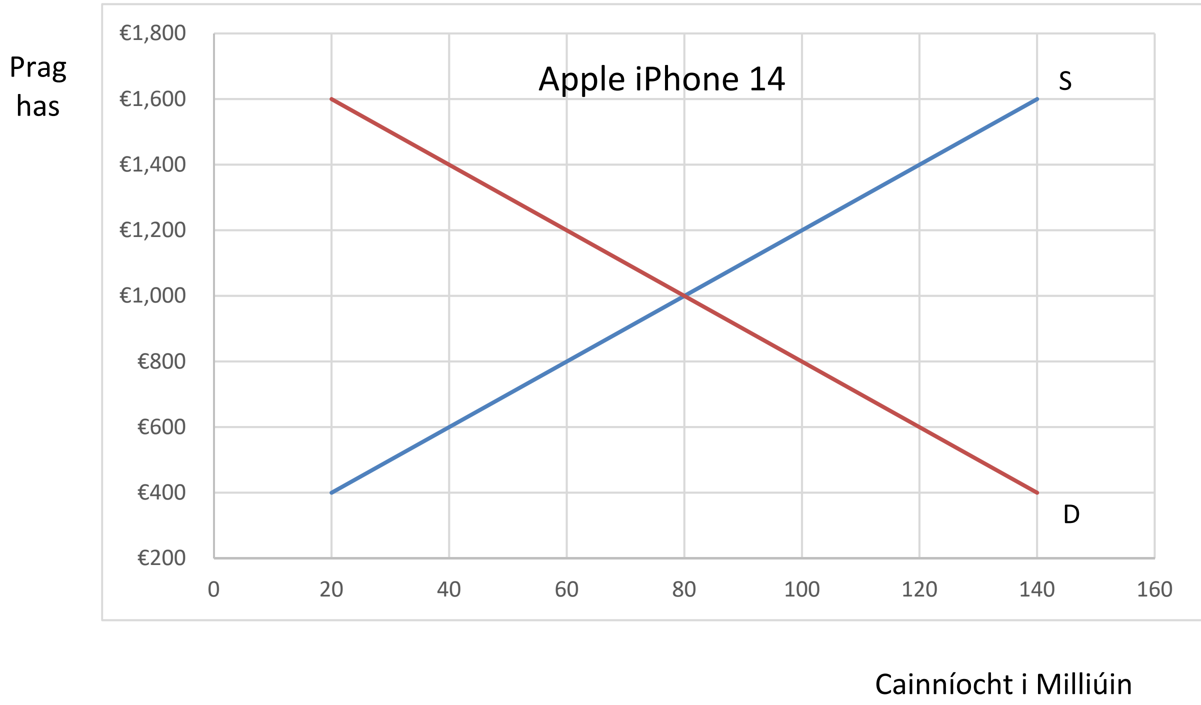

(i) Úsáid an léaráid thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas. Scríobh do chuid freagraí sna spásanna atá ann dóibh. **(9m)**

Léirigh an chainníocht chothromaíochta a éilítear ar an 'Apple iPhone 14'.	80 m Aonad
Léirigh praghas cothromaíochta an 'Apple iPhone 14'.	€ 1,000
Léirigh an chainníocht a éilítear ar 'Apple iPhone 14' ag €1,600.	20 m Aonad

(ii) Mínigh an téarma earra ionaid agus tabhair sampla d'earra ionaid i gcás an 'Apple iPhone 14'

Míniú: **(3m)**
Is é atá in earraí Ionaid ná earra malartach/cosúil/athsholáthair a d'fhéadfaí a úsáid don chuspóir céanna.
Mar shampla: **(1m)**
Samsung Galaxy, Google Pixel 7, Google Pixel 6a, Android, iPhone 13, iPad, laptop

(iii) Dá mbeadh laghdú ar sholáthar an Apple iPhone, cén tionchar a bheadh aige sin ar phraghas an Apple iPhone? Tabhair cúis le do fhreagra. **(5m)**

Tionchar: Mhéadófaí praghsanna.	
Cúis:	Mar gheall ar an laghdú ar sholáthar, méadófar praghsanna mar thoradh ar ghanntanas/neamhchoitiantacht/ níos lú earraí a bheith ar fáil.

(iv) Cén tionchar a bheadh ag gach ceann acu seo thíos ar sholáthar an Apple iPhone 14? Cuir tic (✓) sa bhosca ceart. **(9m)**

	Soláthar méadaithe den Apple iPhone 14	Soláthar laghdaithe den Apple iPhone 14
Laghdú ar an gcostas a bhaineann leis an Apple iPhone 14 a tháirgeadh	✓	
Gníomhaíocht Thionsclaíoch ag fostaithe Apple		✓
Shéid stoirm an díon de mhonarcha a tháirgeann an Apple iPhone 14		✓

(c) Cuireadh na figiúirí thíos i láthair do thír ar lá an bhuiséid mar réamh-mheastacháin don bhliain dár gcionn.

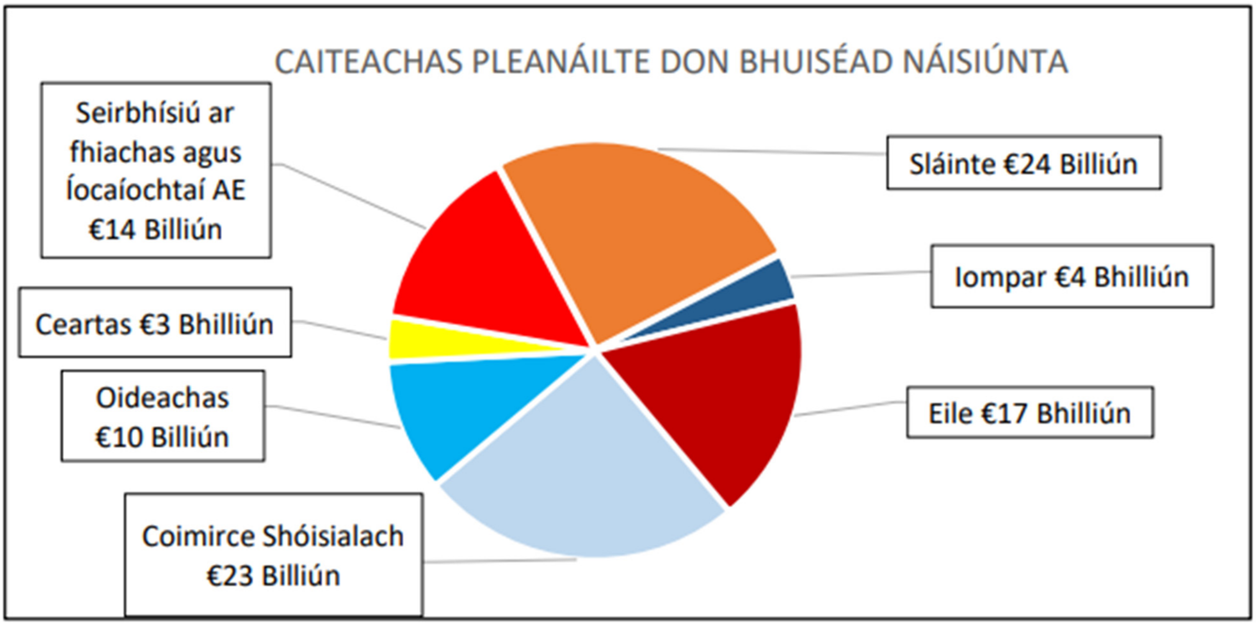

(i) Agus an t-eolas ón bpíchairt thuas á úsáid agat, ullmhaigh an Buiséad Náisiúnta don bhliain dár gcionn.

Buiséad Náisiúnta don bhliain		
	€ Billiún	€ Billiún
Ioncam		105
Caiteachas		
Sláinte	24 **1m**	
Feidhm iompair	4 **1m**	
Eile:	17 **1m**	
Coimirce Shóisialach	23 **1m**	
Oideachas	10 **1m**	
Ceartas	3 **1m**	
Seirbhísiú ar fhiachas agus Íocaíochtaí AE	14 **1m**	
Caiteachas Iomlán		95 **1m**
	Freagra:	€ 10 **1m F.F.**

An buiséad easnaimh **nó** buiséad barrachais é buiséad an rialtais don bhliain?	Barrachas **2m F.F.**

(ii) Agus píchairt an Chaiteachais Phleanáilte don Bhuiséad Náisiúnta ar an leathanach roimhe seo á húsáid agat, sainaithin an earnáil a mbeartaíonn an rialtas an chuid is mó den airgead a chaitheamh uirthi an bhliain seo chugainn. **(4m)**

Sláinte

(iii) I gcás go mbeadh barrachas sa Bhuiséad Náisiúnta, cuir comhairle ar an Aire Airgeadais maidir le cad ba cheart a dhéanamh leis an mbarrachas airgid? **(2m)**

Cuid den Fhiachas Náisiúnta a aisíoc.
Caiteachas an Rialtais a mhéadú ar Roinn Rialtais ar bith m.sh. Oideachas.
Cuid den bharrachas a úsáid le seirbhísí poiblí a fheabhsú e.g. níos mó ospidéal a thógáil agus níos mó dochtúirí a fhostú
An t-airgead barrachais a infheistiú.

(iv) Sainaithin sampla **amháin** de chaiteachas caipitiúil agus sampla **amháin** de chaiteachas reatha don Roinn Oideachais. **(4m)**

Caiteachas caipitiúil: Scoileanna/coláistí a thógáil/trealamh scoile a cheannach, cathaoireacha scoile/boird scoile.
Caiteachas reatha: Pá múinteoirí/ foirne/ léachtóirí/cúntóirí riachtanas speisialta a íoc.

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónais sin **a shlánú síos**.

Tábla 270 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 270 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthráta an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás 202 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mharc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
203	20
204 - 206	19
207 - 210	18
211 - 213	17
214 - 216	16
217 - 220	15
221 - 223	14
224 - 226	13
227 - 230	12
231 - 233	11
234 - 236	10

Bunmharc	Marc Bónais
237 - 240	9
241 - 243	8
244 - 246	7
247 - 250	6
251 - 253	5
254 - 256	4
257 - 260	3
261 - 263	2
264 - 266	1
267 - 270	0